

## REFORMA SISTEMA ZAPOŠLJAVANJA SEZONSKIH RADNIKA U POLJOPRIVREDI

### -Kratak pregled rezultata analize efekata reforme-

U cilju suzbijanja sive ekonomije i neformalnog zapošljavanja koje je posebno izraženo u sektoru poljoprivrede, Vlada Srbije je u saradnji sa NALED-om i uz podršku Nemačke razvojne saradnje pokrenula reformu sistema zapošljavanja sezonskih radnika u poljoprivredi i donošenje novog sistemskog zakona koji bi uređio ovu oblast. U nastavku sledi kratak pregled postojećeg stanja i predložene reforme sa analizom očekivanih efekata.

### TREKUTNO STANJE

- Sezonski radnici formalno su angažovani putem ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji se zaključuju **na period ne duži od 120 radnih dana u kalendarskoj godini** za istu vrstu poslova kod jednog poslodavca
- **Za proceduru prijave i odjave jednog sezonskog radnika potrebno je utrošiti 5h mesečno**, što znači da poslodavac koji želi da angažuje 20 sezonskih radnika na mesec dana treba da utroši dve i po nedelje samo na papirologiju
- **Mesečni izdaci poslodavaca na ime poreza i doprinosa po sezonskom radniku su u proseku 10.200 RSD**
- Prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine procenjuje se da se broj sezonski angažovanih radnika u poljoprivredi kreće od 65.691 do 76.863
- Prema navodima poslodavaca broj sezonskih radnika nije dovoljan da zadovolji potrebe tržišta rada
- Prema podacima Poreske uprave, u 2017. godini po ugovoru o PP poslovima bilo je angažovano 3.585 sezonskih radnika u poljoprivredi
- **Gotovo 95% sezonskih radnika u poljoprivredi radi „na crno“** bez ikakvog ugovora, što znači da ne ostvaruju prava koja proističu iz radnog odnosa poput prava na socijalno i penziono osiguranje, i osiguranje od povrede na radu

### PREDLOŽENA REFORMA

- Razvoj elektronskih sistema za prijavu sezonskih radnika koji će biti u nadležnosti Poreske uprave
- Svaki poslodavac će u jednoj kalendarskoj godini na raspolaganju imati 180 dana za angažovanje sezonskih radnika, s tim što **jedan radnik godišnje može biti angažovan maksimalno 120 radnih dana**
- Prijava i odjava radnika vršiće se svakog dana u periodu između 5 i 10 časova ujutru
- Elektronska prijava sadržaće podatke o poslodavcu (PIB ili JMBG), o angažovanom licu (JMBG, ime, prezime i kontakt), vrstu sezonskog posla i broj dana angažovanja
- **Za proceduru prijave radnika biće potrebno da se izdvoji manje od 10 minuta**
- **Za jedan dan angažovanja radnika, troškovi poreza i doprinosa su fiksni i iznosiće oko 300 RSD, odnosno oko 6.000 RSD mesečno** (za 20 dana angažovanja radnika)
- Svaki radnik imaće pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje i osiguranje za slučaj povrede na radu
- Za vreme obavljanja sezonskih poslova, **sezonski radnik se ne briše sa evidencije nezaposlenih**, te i dalje ima pravo da prima naknadu iz fonda za nezaposlena lica ili socijalnu pomoć
- Biće **uspostavljen registar sezonskih radnika** što će poslodavcima olakšati pronalaženje radnika

## IZVORI PODATAKA I PRETPOSTAVKE ANALIZE

Studija je zasnovana na analizi zakonskog okvira i sekundarnih podataka dostupnih u bazama podataka Republičkog zavoda za statistiku, Poreske uprave, Uprave za trezor, Agencije za privredne registre. **Troškovi sprovođenja procedura prijave i odjave radnika u trenutnom sistemu i nakon reforme procenjeni su na osnovu metoda standardnog troška** i obuhvataju trošak vremena utrošenog na sprovođenje određene aktivnosti, kao i novčani izdatak, poput troškova taksi, naknada i sl.

### Polazne pretpostavke:

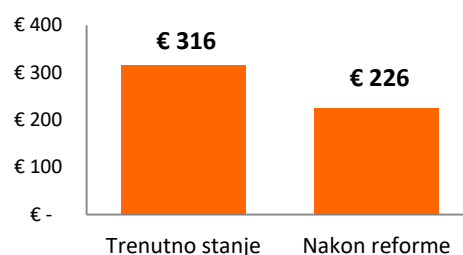
- Period angažovanja: Sezonski radnici sa ugovorom o PP poslovima rade maksimalno četiri meseca; sezonski radnici prijavljeni preko e-portala prijavljeni su da rade četiri meseca po 20 dana mesečno
- Poslodavac pri unosu podataka na e-portal, radnika prijavljuje za rad od 10 dana; dakle, ukupno za četiri meseca rada poslodavac će podatke za jednog zaposlenog uneti osam puta kroz e-portal
- Za period od pet godina ukupno 50% trenutnog broja sezonskih radnika iz neformalnog sektora (oko 30.000) i ukupno 90% sezonskih radnika trenutno prijavljenih putem ugovora o PP poslovima (oko 3.000) će biti prijavljeno preko e-portala zahvaljujući niskim troškovima i jednostavne prijave radnika

## OČEKIVANI EFEKTI REFORME

Sprovedena analiza pokazuje da će efekti uvođenja elektronskog sistema prijavljivanja sezonskih radnika u poljoprivredi, **za period od pet godina**, biti sledeći:

- **Troškovi poslodavaca će se smanjiti za trećinu** (porezi, doprinosi i troškovi administracije), od 316 evra u trenutnom sistemu na 226 evra u slučaju implementacije e-portala
- **Ukupni budžetski prihodi biće veći za 15 miliona evra**
- **Formalna zaposlenost će porasti za 33.000 radnika koji će imati pravo** na penzijsko i invalidsko osiguranje, osiguranje za slučaj povrede na radu i svim radnicima će teći radni staž

Grafikon 1: Prosečan godišnji trošak angažovanja jednog sezonskog radnika



Grafikon 2: Godišnji dodatni prihod po osnovu poreza i doprinosa

